

1959. évi

II. törvény

a Magyar Tanácsköztársaság
emlékének törvénybeiktatásáról²

Negyven évvel ezelőtt a magyar munkásosztály hősi forradalmi harcban megszerezte a hatalmat és megalkotta 1919. március hó 21-én a Magyar Tanácsköztársaságot.

1919-ben népünk annyi hősi küzdelem után valóra váltotta sok évszázad szabadságharcainak célkitűzéseit és nemzetünk legjobbainak törekvéseit, megdöntötte a feudális tőkés uralmat, kivívta hazánk függetlenségét és kezébe vette sorsának irányítását.

A magyar munkásosztály, a szegényparaszttság és a társadalmi haladásért, a nemzeti függetlenségért harcra kész értelmiség, az orosz proletariátus példáját követve a Nagy Októberi Szocialista Forradalom után elsőnek léptek a szocialista forradalom útjára.

A Magyar Népköztársaság Országgyűlése ünnepélyesen kinyilatkoztatja, hogy hűen a Tanácsköztársaság forradalmi hagyományaihoz, fáradhatatlanul küzd a legfőbb célkitűzés megvalósításáért: népünk szabadságának megvédéséért, gazdag életéért, szocialista hazánk felvirágoztatásáért.

Az Országgyűlés a Magyar Tanácsköztársaságra, a nemzet 1919-es dicsőséges forradalmára emlékezve a következő törvényt alkotja:

1. §. A Magyar Népköztársaság Országgyűlése a magyar nép történelmi múltja kimagasló forradalmi hagyományának, az 1919-es Magyar Tanácsköztársaságnak dicső emlékét törvénybe iktatja.

1959. évi

III. törvény

a Magyar Népköztársaság
1958. évi költségvetésének végrehajtásáról
szóló jelentés jóváhagyásáról³

Az Országgyűlés az 1958. évi költségvetés végrehajtásáról szóló jelentést

52.215,002.000 (Ötvenkettőmilliárdkettőszáztizenötmilliókettőezer) forint bevétellel,

51.460,146.000 (Ötvenegymilliárdnegyszázhatvanmillióegyszáznegyvenhatezer) forint kiadással és

754,856.000 (Hétszázötvennégy milliónyolcszázötvenhatezer) forint bevételi többlettel jóváhagyja.

² Kihirdetés napja: 1959. március 22.

³ Kihirdetés napja: 1959. augusztus 4.

⁴ Kihirdetés napja: 1959. augusztus 11.

1959. évi

IV. törvény

a Magyar Népköztársaság
Polgári Törvénykönyvéről⁴

ELSŐ RÉSZ.

BEVEZETŐ RENDELKEZÉSEK.

A törvény célja.

1. §. (1) Ez a törvény az állampolgárok, valamint az állami, gazdasági és társadalmi szervezetek vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza a társadalom anyagi és kulturális szükségleteinek tervszerű, egyre növekvő mértékű kielégítése, a szocializmus építése érdekében.

(2) A törvény rendelkezéseit a Magyar Népköztársaság gazdasági és társadalmi rendjével összhangban kell értelmezni.

2. §. (1) A törvény védi az állampolgárok és szervezeteik személyhez fűződő jogait, továbbá vagyoni jogait és törvényes érdekeit.

(2) A törvény biztosítja az állampolgároknak és szervezeteiknek az őket megillető jogok szabad gyakorlását, e jogok társadalmi rendeltetésének megfelelően.

3. §. (1) A törvény védi a tulajdonnak az Alkotmányban elismert valamennyi formáját.

(2) A társadalmi tulajdon a törvény fokozott oltalma alatt áll. Tervszerű felhasználása és gyarapítása, gondos kezelése és védelme alkotmányos kötelesség. A társadalmi tulajdon megkárosításáért mindenki fokozott felelősséggel tartozik.

(3) A törvény előmozdítja a munkával szerzett tulajdon gyarapítását.

A jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése.

4. §. (1) A polgári jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése során a feleknek olyan magatartást kell tanúsítaniuk, hogy érdekeik érvényesítése a társadalom érdekével összhangban álljon.

(2) A polgári jogi viszonyokban kölcsönösen együttműködve és a szocialista együttélés követelményei szerint kell eljárni. Az együttműködést a kötelezettségek pontos teljesítésével és a jogok rendeltetésszerű gyakorlásával kell megvalósítani.

(3) Saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki sem hivatkozhat; a másik fél felróható magatartására azonban az is hivatkozhat, aki maga is vétkes.

5. §. (1) A törvény tiltja a joggal való visszaélést.

(2) Joggal való visszaélésnek minősül a jog gyakorlása, ha az a jog társadalmi rendeltetésével össze nem férő célra irányul, különösen ha a népgazdaság megkárosítására, az állampolgárok zaklatására, jogaik és törvényes érdekeik csorbítására vagy illetéktelen előnyök szerzésére vezetne.

(3) Ha a joggal való visszaélés jogszabály által megkivánt nyilatkozat megtagadásában áll, és ez a magatartás nyomós közérdeket vagy különös

után másodszorra összehívott közgyűlésre is alkalmasni kell; eltérően állapíthatja meg, hogy a tagok mekkora hányadának kívánságára kell rendkívüli közgyűlést összehívni.

76. §. Az egyesület tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok csak a tagdíjakat kötelesek az egyesületnek megfizetni; az egyesület tartozásaiért a tagok saját vagyonukkal nem felelnek.

77. §. Az egyesület megszűnik, ha

a) feloszlását a közgyűlés kétharmad szótöbbséggel kimondja;

b) más egyesülettel egyesül;

c) felügyelő szerve a Magyar Népköztársaság állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, illetőleg a tagok érdekét sértő vagy veszélyeztető működése miatt feloszlattja;

d) a felügyelő szerv megállapítja megszűnését annak következtében, hogy tagjainak száma tartósan a jogszabályban megkivánt létszám alatt van, vagy egy évnél hosszabb idő óta nem fejt ki működést.

78. §. (1) Az egyesület megszűnése esetén vagyonáról az alapszabály vagy a közgyűlés rendelkezik. Az ezzel kapcsolatos teendők ellátása a felszámoló feladata; ha a felügyelő szerv másként nem rendelkezik, felszámolóként a megszűnt egyesület volt ügyintéző szerve jár el.

(2) Ha a vagyon hovatartozásáról az alapszabály vagy a közgyűlés nem rendelkezett, továbbá ha az egyesület feloszlással szűnt meg, vagy a felügyelő szerv az egyesület megszűnését állapítja meg, vagyona a hitelezők kielégítése után állami tulajdonba kerül, és azzal a megszűnt egyesület felügyelő szerve rendelkezik.

(3) Ha a megszűnt egyesület szövetkezeti célokat szolgált, a vagyont — a hitelezők kielégítése után — a felügyelő szerv szövetkezeti tulajdonba köteles adni.

79. §. (1) Az egyesületek mint országos vagy helyi egyesületek működnek. Az országos egyesületek helyi csoportokat szervezhetnek, a hasonló célkitűzésű helyi egyesületek pedig közös szövet-ségekbe tömörülhetnek.

(2) Az országos egyesületek közgyűlés helyett küldöttközgyűlést tarthatnak.

(3) Az egyesület — alapszabályának megfelelően — külföldön is fejthet ki működést.

80. §. (1) Az egyesület helyi csoportjának vezetője a csoport rendeltetésszerű működése által meghatározott körben az egyesület képviselő szerveként jár el. Az alapszabály azonban a nagyobb működési területre kiterjedően szervezett vagy nagylétszámú helyi csoportot a rendelkezésére álló vagyon erejéig önálló jogi személlyé is nyilváníthatja, ha erre az egyesület és a helyi csoport működése érdekében szükség van. A helyi csoport jogképességét nyilvántartásba vételével szerzi meg (72. §).

(2) Az egyesületek szövetségének legfőbb szerve a tagegyesületek küldötteiből álló küldöttközgyűlés. A szövetség nyilvántartásba vételére, jogképességére, szervezetére és működésére az egyesületekre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

IV. CÍM.

A SZEMÉLYEK POLGÁRI JOGI VÉDELME.

VII. FEJEZET.

A személyhez fűződő jogok.

81. §. (1) A személyhez fűződő jogok a törvény védelme alatt állnak.

(2) Az állampolgárok személyhez fűződő jogainak sérelmét jelenti különösen bármilyen hátrányos megkülönböztetés nemük, nemzetiségük vagy felekezetiük szerint, az állampolgárok lelkiismereti szabadságának sérelme, továbbá a személyes szabadság korlátozása és az állampolgárok testi épségének, becsületének megsértése.

82. §. (1) A személyhez fűződő jogok körében védelem alatt áll az állampolgárok és a jogi személyek joga a névviseléshez; e jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevet vagy máséhoz hasonló nevet használ,

(2) A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is.

83. §. (1) A személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti az is, ha valaki a levéltitkot vagy a magánlakáshoz és a jogi személy céljaira szolgáló helyiségekhez fűződő jog kizárólagosságát megsérti. A levéltitok megsértése az is, ha valaki egyéb bizalmas természetű irattal él vissza más jogos érdekének sérelmére.

(2) A más képmásával vagy hangfelvételével való visszaélés — így különösen ezek jogosulatlan felhasználása, sokszorosítása, nyilvánosságra hozatala, megváltoztatása — a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti.

84. §. A szellemi alkotáshoz fűződő személyi jogok védelmének külön szabályait a szerzői, találmányi és újítói jog, valamint a védjegy- és mintaoaltalom szabályai állapítják meg.

85. §. (1) Akit személyhez fűződő jogában megsértettek, az eset körülményeihez képest a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

a) követelheti a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;

b) követelheti a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;

c) követelheti, hogy a jogsértő nyilatkozzon vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a jogsértő részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;

d) követelheti a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását a jogsértő részéről vagy költségén, továbbá a jogsértéssel előállott dolog megsemmisítését, illetőleg jogsértő mivoltától megfosztását.

(2) Ha a személyhez fűződő jog megsértése vagyoni kárt is okozott, a polgári jogi felelősség szabályai szerint kártérítés jár.

86. §. (1) A személyhez fűződő jogokat — a (2) és a (4) bekezdésben foglalt kivételekkel — csak személyesen lehet érvényesíteni. A korlátozottan cselekvőképes személy a személyhez fűződő jogai védelmében maga is felléphet.